

Άρθρο Γνώμης

5 Σεπτεμβρίου 2026

Ανδρέας Μιλιδώνης

Καθηγητής Χρηματοοικονομικής

Πανεπιστήμιο Κύπρου

https://x.com/A_Milidonis

«Συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση: Λιγότερο «12%» ή περισσότερη ασφάλεια για το μέλλον;»

Οι συζητήσεις για τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση προχωρούν εντατικά, με κύρια έμφαση στον Πυλώνα Ι (δηλαδή στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ)). Η κατεύθυνση που φαίνεται να διαμορφώνεται μετά τη συνάντηση της 3ης Σεπτεμβρίου μεταξύ του Υπουργού Εργασίας και του Εργατικού Συμβουλευτικού Σώματος (ΕΣΣ), σχετικά με την πιθανή μείωση του «12%» (δηλαδή της αναλογιστικής προσαρμογής για πρόωρη αφυπηρέτηση), είναι, κατά την άποψή μου, λανθασμένη. Εξηγώ τους λόγους παρακάτω.

Πρώτα, ας εξηγήσουμε με απλά λόγια τι σημαίνει «αναλογιστική προσαρμογή». Ας υποθέσουμε ότι ένα άτομο, το οποίο συνταξιοδοτείται στα 65, δικαιούται σύνταξη €20 χιλ. τον χρόνο για τα 20 χρόνια που αναμένεται να ζήσει μετά την ηλικία των 65 ετών (δηλαδή €400 χιλ. συνολικά από το ΤΚΑ). Αν το άτομο αυτό συνταξιοδοτηθεί δύο χρόνια νωρίτερα, η πρόσθετη σύνταξη για αυτά τα δύο χρόνια θα κοστίσει άλλες €40 χιλ. Για να μην επωμιστεί το ΤΚΑ (δηλαδή, ουσιαστικά, τα παιδιά μας που θα συνταξιοδοτηθούν αργότερα) αυτό το πρόσθετο κόστος, η σύνταξη από τα 63 προσαρμόζεται προς τα κάτω. Αυτή είναι η λεγόμενη αναλογιστική προσαρμογή.

Σε μια περίοδο κατά την οποία τόσο το προσδόκιμο ζωής όσο και η αναλογία συνταξιούχων προς εργαζομένους αναμένεται να αυξηθούν περαιτέρω, ασκώντας επιπρόσθετη πίεση στο ΤΚΑ, **η μείωση αυτής της αναλογιστικής προσαρμογής ισοδυναμεί ουσιαστικά με έμμεση μείωση της ηλικίας αφυπηρέτησης.** Η κυβέρνηση έχει ήδη προτείνει μια τέτοια μείωση. Με βάση τα στοιχεία της κυβέρνησης (βλ. παρουσίαση του ILO προς τα μέλη του ΕΣΣ στις 3/9/2026), το κόστος της πρότασης αυτής ανέρχεται σε περίπου €36 εκατ. ετησίως για τα επόμενα πέντε χρόνια, δηλαδή σε περίπου €180 εκατ. συνολικά. Πρόκειται για περίπου το ένα τρίτο του συνολικού κόστους της μεταρρύθμισης του Πυλώνα Ι, το οποίο εκτιμάται σε περίπου €500 εκατ. σε ορίζοντα πενταετίας (πηγή: <https://ink.com/articles/653496/sto-miso-dis-eyro-kostos-tis-syntaxiodotikis-metarrythmisis>).

Ακόμη πιο ανησυχητικό είναι το εκτιμώμενο κόστος των τροποποιήσεων που εισηγούνται δύο από τις συντεχνίες, καθώς εκτιμάται ότι οι προτάσεις αυτές θα οδηγήσουν, αντίστοιχα, σε διπλασιασμό ή τριπλασιασμό του ποσού των €180 εκατ. για την επόμενη πενταετία.

Χρειάζεται αλλαγή πορείας

Βλέποντας τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση σφαιρικά, θεωρώ ότι, αντί της έμμεσης μείωσης της ηλικίας αφυπηρέτησης και του αντίστοιχου κόστους που παρουσιάζεται παραπάνω, **θα ήταν προτιμότερο οι πόροι αυτοί να κατευθυνθούν σε μια στοχευμένη μεταρρύθμιση του Πυλώνα ΙΙ.** Ο πρώτος λόγος είναι ότι η στοχευμένη κρατική ενίσχυση του Πυλώνα ΙΙ θα ωφελήσει κυρίως τους χαμηλόμισθους. Ο δεύτερος είναι ότι η κρατική αυτή ενίσχυση θα έχει πολλαπλασιαστική επίδραση, καθώς θα συνοδεύεται από εισφορές τόσο των εργαζομένων όσο και των εργοδοτών. Η πρόταση που υπέβαλα δημόσια στις 13/7/2026 βρίσκεται στον ακόλουθο σύνδεσμο και θα μπορούσε να αξιοποιηθεί προς αυτή την κατεύθυνση: <https://amilidonis.com/wp-content/uploads/2026/07/Tax-credit-proposal-for-pension-reform-vF.docx>

Αν προβλέπεται να υπάρχουν περισσότεροι διαθέσιμοι οικονομικοί πόροι για ενίσχυση των συντάξεων, μετά που θα ενισχυθεί ο Πυλώνας 2, θα ήταν προτιμότερο να δοθεί προτεραιότητα στα άτομα που αφυπηρετούν

στην κανονική ηλικία των 65 ετών, παρά να κατευθυνθούν πρόσθετοι πόροι στην περαιτέρω ενίσχυση της πρόωρης αφυπηρέτησης στα 63.

Κλείνοντας, υπενθυμίζω ότι στην Κύπρο εξαρτόμαστε υπερβολικά από τον Πυλώνα Ι, με αποτέλεσμα να αυξάνεται μακροπρόθεσμα η επιβάρυνση τόσο του ΤΚΑ όσο και των δημόσιων οικονομικών για τη στήριξη των συνταξιούχων. Η συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση χρειάζεται να ενισχύσει τον Πυλώνα ΙΙ (τα ταμεία προνοίας), ώστε να επιτρέψει στα νοικοκυριά να οικοδομήσουν μεγαλύτερη χρηματοοικονομική ανεξαρτησία και ανθεκτικότητα. Παράλληλα, στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης, χρειάζεται να δημιουργηθεί μια Ανεξάρτητη Εποπτική Αρχή για τα συνταξιοδοτικά και ασφαλιστικά προϊόντα, με στόχο την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στα προϊόντα αυτά και, γενικότερα, στην ιδιωτική αποταμίευση μέσω των Πυλώνων ΙΙ και ΙΙΙ.

Οι περίπου 17 μήνες που απομένουν μέχρι τις Προεδρικές Εκλογές του 2028 δημιουργούν αναπόφευκτα πολιτικές πιέσεις για μέτρα που ευνοούν τους σημερινούς συνταξιούχους - μια ομάδα με υψηλή εκλογική συμμετοχή. Το κόστος, όμως, τέτοιων αποφάσεων θα κληθούν σε μεγάλο βαθμό να επωμιστούν οι νεότερες και οι μελλοντικές γενιές, οι οποίες σήμερα έχουν σαφώς μικρότερη πολιτική επιρροή ή ακόμη δεν έχουν καν δικαίωμα ψήφου. **Γι' αυτό, η συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση επιβάλλεται να σχεδιαστεί με ορίζοντα δεκαετιών και όχι των Προεδρικών Εκλογών του 2028.** Η τελική μορφή της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης θα επηρεάσει και την πολιτική υστεροφημία τόσο της κυβέρνησης όσο και της Βουλής των Αντιπροσώπων. Κριτής όλων μας η ιστορία, και τα παιδιά μας.